

บทเรียนสำเร็จรูป

เรื่อง ภูมิศาสตร์ประเทศไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เล่มที่ 1

เรื่อง ลักษณะทั่วไปของประเทศไทย

นางสาวกาญจนา หลีหวัง

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนเทศบาลบ้านย่านยาว

สังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่า

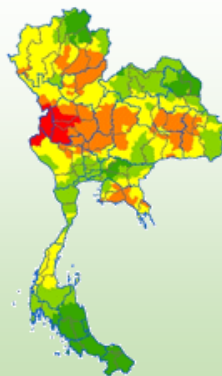
อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา

คำนำ

บทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เล่มที่ 1 เรื่อง ลักษณะทั่วไปของประเทศไทย ทำให้นักเรียนสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง พัฒนาระบวนการคิดอย่างเป็นระบบจนเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และสามารถสรุปองค์ความรู้จากบทเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนมีความรู้คู่กับคุณธรรม มีความรับผิดชอบ และความซื่อสัตย์ต่อตนเอง

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้ คงจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ครูผู้สอน ผู้ที่สนใจ และเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนการสอนต่อไป

ลักษณะภูมิประเทศไทยนี้เอง

กาญจนา หลีหวัง

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	๖
คำชี้แจงการใช้บทเรียนสำเร็จรูปสำหรับครู	1
คำชี้แจงการใช้บทเรียนสำเร็จรูปสำหรับนักเรียน	2
มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้	3
จุดประสงค์การเรียนรู้	4
แบบทดสอบก่อนเรียน	5
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	7
กรอบที่ 1	8
กรอบที่ 2	12
กรอบที่ 3	14
กรอบที่ 4	16
กรอบที่ 5	18
กรอบที่ 6	20
กรอบที่ 7	22
กรอบที่ 8	27
กรอบที่ 9	29
กรอบที่ 10	33
กรอบที่ 11	35
กรอบที่ 12	39
แบบทดสอบหลังเรียน	41
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	43
บรรณานุกรม	44

คำชี้แจงการใช้บทเรียนสำเร็จรูปสำหรับครู

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทั้งนักเรียนที่เรียนดีและนักเรียนที่เรียนช้า
2. ใช้ประกอบการสอนในแผนการสอน เพื่อให้นักเรียนจะได้ศึกษาค้นคว้า ปฏิบัติกิจกรรม การเรียนการสอนที่หลักสูตรกำหนด
3. บทเรียนนี้สามารถนำไปประเมินผลการสอบผ่านจุดประสงค์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ โดยประเมินจากข้อสอบ

วิธีใช้

1. ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย สาระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ การวัดประเมินผล ให้เข้าใจ
2. ชี้แจงให้นักเรียนอ่านคำแนะนำการใช้บทเรียนสำเร็จรูปอย่างละเอียด และปฏิบัติตาม ขั้นตอนทุกกรอบจนจบ
3. ถ้านักเรียนคนใดศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปแล้วยังไม่เข้าใจ ครูต้องชี้แนะ เสริมให้นักเรียน ได้ฝึกปฏิบัติบ่อยๆ ทั้งที่บ้านและโรงเรียน จะทำให้เข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น
4. ผลการปฏิบัติกิจกรรมสามารถนำไปประกอบพิจารณาผ่านจุดประสงค์โดยครูผู้สอน เป็นผู้ประเมิน

คำชี้แจงการใช้บทเรียนสำเร็จรูปสำหรับนักเรียน

วิธีใช้

1. นักเรียนจะต้องทำแบบทดสอบก่อนเรียนเป็นอันดับแรก เพื่อทดสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียนก่อนการเรียนรู้ในบทเรียนสำเร็จรูป
2. หลังจากนั้นให้นักเรียนตรวจคำตอบจากเฉลยด้วยความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น
3. ศึกษาเนื้อหาไปตามลำดับและขั้นตอนในแต่ละกรอบการเรียนรู้
4. เมื่อศึกษาจบแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อทดสอบความเข้าใจของนักเรียน
5. จากนั้นตรวจคำตอบจากเฉลย
6. ถ้านักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ไม่ต่ำกว่า 80% แปลว่านักเรียนผ่านการประเมินจุดประสงค์การเรียนรู้
7. แต่ถ้าไม่ผ่าน นักเรียนต้องกลับไปทบทวน การเรียนรู้ใหม่ ไม่ว่าจะเป็นที่บ้านหรือที่โรงเรียน หรือให้เพื่อน หรือครูอธิบายเสริมอีกครั้ง

อ่านในหน้าหน้าคะ

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 5.1 : เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง
ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทาง
ภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่าง
มีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 : เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่
ก่อให้เกิด
การสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด

ส 5.1 ม.1/1 เลือกใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (ลูกโลก แผนที่ กราฟ แผนภูมิ) ในการสืบค้น
ข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพและสังคมของประเทศไทยและทวีป
เอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย

ส 5.2 ม.1/3 สำรวจและอธิบายทำเลที่ตั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในทวีปเอเชีย
ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย โดยใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย

ส 5.2 ม.1/4 วิเคราะห์ปัจจัยทางกายภาพและสังคมที่มีผลต่อการเลื่อนไหลของความคิด
เทคโนโลยี สินค้า และประชากรในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย

สาระการเรียนรู้

1. ที่ตั้ง รูปร่าง ขนาด แนวพรมแดน และอาณาเขตของประเทศไทย
2. ลักษณะภูมิประเทศของประเทศไทย
3. ลักษณะภูมิอากาศของประเทศไทย
4. ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทย
5. ลักษณะประชากร สังคม และวัฒนธรรมของประเทศไทย
6. ลักษณะเศรษฐกิจของประเทศไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เลือกใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับทำเลที่ตั้ง ลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศของประเทศไทยได้
2. อธิบายลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทยได้
3. อธิบายลักษณะและการเปลี่ยนแปลงประชากรของประเทศไทยได้
4. อธิบายลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทยได้
5. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทยได้
6. อธิบายลักษณะเศรษฐกิจของประเทศไทยได้
7. วิเคราะห์ปัจจัยทางกายภาพและสังคมที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวทางความคิด เทคโนโลยี สินค้า และประชากรในประเทศไทยได้

นักเรียนลองทำแบบทดสอบก่อนเรียนก่อน
นะคะ เพื่อทดสอบว่านักเรียนมีความรู้เรื่อง
ลักษณะทั่วไปของประเทศไทย มากน้อย
เพียงใด

แบบทดสอบก่อนเรียน

เรื่อง ลักษณะทั่วไปของประเทศไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคใดของทวีปเอเชีย

ก. ภูมิภาคเอเชียใต้

ข. ภูมิภาคเอเชียตะวันออก

ค. ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ง. ภูมิภาคเอเชียตะวันตกเฉียงใต้

2. เทือกเขาคุไดที่กั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับพม่า

ก. พนมดงรัก - บรรทัด

ข. ฝิปันน้ำ - ขุนตาล

ค. เพชรบูรณ์ - ดงพญาเย็น

ง. ตะนาวศรี - ถนนธงชัย

3. สะพานมิตรภาพไทย - ลาว ข้ามแม่น้ำโขงไปยังนครเวียงจันทน์ ด้านฝั่งไทยที่จังหวัดใด

ก. นครพนม

ข. อำนาจเจริญ

ค. หนองคาย

ง. อุบลราชธานี

4. ลักษณะภูมิประเทศของภาคใด เป็นเทือกเขาสูงและมีที่ราบหุบเขาสลับอยู่ทั่วไป

ก. ภาคเหนือ

ข. ภาคกลาง

ค. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ง. ภาคใต้

5. ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ นำความหนาวเย็นและแห้งแล้งมาสู่ภูมิภาคต่างๆ ของไทย ยกเว้นภาคใดที่มีฝนตก

ก. ภาคเหนือ

ข. ภาคตะวันตก

ค. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ง. ภาคใต้

6. ป่าชายเลน ช่วยรักษาความสมดุลของระบบนิเวศอย่างไร

ก. ทำให้มีหาดโคลนเลน

ข. ทำให้มีแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ

ค. ใช้ไม้ทำถ่าน

ง. ใช้พื้นที่ทำนาเลี้ยงกุ้งกุลาดำ

7. คนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาใด

ก. ศาสนาอิสลาม

ข. ศาสนาคริสต์

ค. ศาสนาพุทธ นิกายมหายาน

ง. ศาสนาพุทธ นิกายเถรวาท

8. ประเทศไทยมีสินค้าส่งออกที่สำคัญคือข้อใด

ก. ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์

ข. ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์

ค. ผลผลิตการเกษตรและแปรรูปการเกษตร

ง. น้ำมันเชื้อเพลิง

9. เพราะเหตุใดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จึงทำรายได้ให้ประเทศไทยปีละมากๆ

ก. ความอุดมสมบูรณ์ในแหล่งท่องเที่ยว

ข. นักท่องเที่ยวชาติตะวันตกมีกำลังซื้อสูง

ค. การโฆษณาประชาสัมพันธ์ของทางราชการ

ง. นิสัยคนไทยเป็นมิตรต่อคนต่างชาติ

10. ข้อใดเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของไทย

ก. การยึดมั่นในพระพุทธศาสนา

ข. ความเจริญทางการสื่อสารและเทคโนโลยี

ค. คนไทยเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย

ง. ความสามัคคีและรักใคร่ปรองดองของคนไทย

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

1. ค
2. ง
3. ค
4. ก
5. ง
6. ข
7. ง
8. ค
9. ก
10. ข

ได้น้ำจืด ห้างทั้งใจศึกษา
บทเรียนนะ

กรอบที่ 1

สภาพแวดล้อมทางกายภาพของประเทศไทย

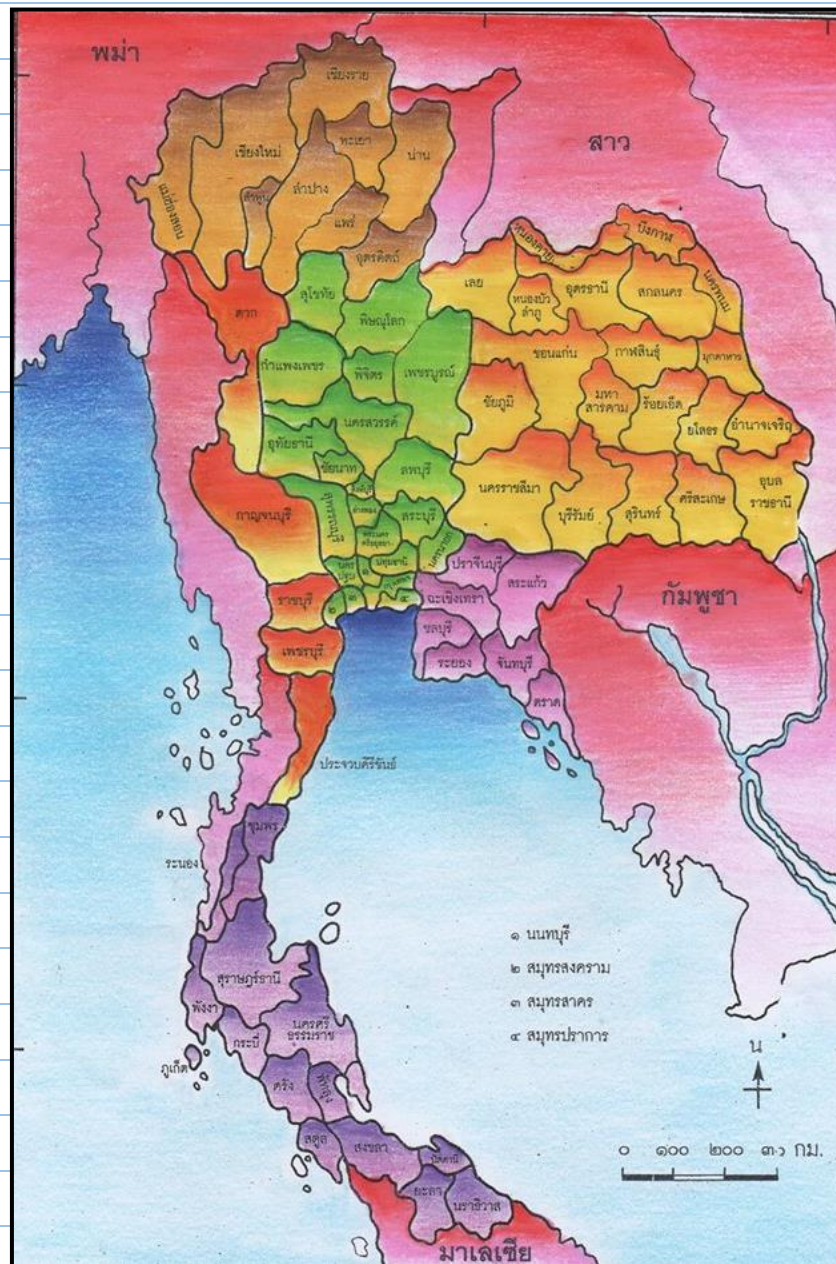

แผนที่แสดงภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

<http://pirun.ku.ac.th/~b5410855582/main6.html>

ทำเลที่ตั้ง

ประเทศไทยตั้งอยู่ในทวีปเอเชีย ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีดินแดนอยู่ในคาบสมุทรอินโดจีนและคาบสมุทรมาลายู อยู่ระหว่างละติจูด 5° ถึง 21° เหนือ และลองจิจูด 97° ถึง 106° ตะวันออก ประเทศไทยมีพื้นที่ 513,115 ตารางกิโลเมตร ซึ่งมีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 3 ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รองจากประเทศอินโดนีเซียและพม่า

แผนที่แสดงการแบ่งภูมิภาคของประเทศไทย

<http://thaipublica.org/2012/06/thailand-active-fault-zone/>

รูปร่างและขนาด

ประเทศไทยแบ่งเป็น 6 ภูมิภาค มีรูปร่างลักษณะคล้ายขวาน มีความยาวตั้งแต่เหนือสุดถึงใต้สุด ยาว 1,640 กิโลเมตร วัดจากตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ไปจนถึงตำบลยะรม อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ส่วนที่กว้างสุดจากตะวันตกไปตะวันออก ยาว 780 กิโลเมตร วัดจากตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ไปจนถึงตำบลโนนก่อ อำเภอสิรินคร จังหวัดอุบลราชธานี

แนวพรมแดนและอาณาเขต

ประเทศไทยมีเขตแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน 4 ประเทศ ดังนี้

ประเทศเพื่อนบ้าน	แนวเขตแดน	บริเวณแนวพรมแดน
1. สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์	- ทิวเขา ได้แก่ ทิวเขาแดนลาว ทิวเขาถนนธงชัย ทิวเขาตะนาวศรี - แม่น้ำ ได้แก่ แม่น้ำรวก แม่น้ำสาย แม่น้ำเมย แม่น้ำสาละวิน แม่น้ำ กระบุรี	ตั้งแต่บริเวณสามเหลี่ยมทองคำ จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง
2. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	- ทิวเขา ได้แก่ ทิวเขาหลวงพระบาง ทิวเขาพนมดงรัก - แม่น้ำ ได้แก่ แม่น้ำโขง	ตั้งแต่บริเวณสามเหลี่ยมทองคำ จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา น่าน อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ และ อุบลราชธานี
3. ราชอาณาจักรกัมพูชา	- ทิวเขา ได้แก่ ทิวเขาบรรทัด ทิวเขาพนมดงรัก - คลองด่าน คลองลึก	ตั้งแต่บริเวณสามเหลี่ยมมรกต จังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ สระแก้ว จันทบุรี และตราด
4. มาเลเซีย	- ทิวเขาสันกาลาคีรี - แม่น้ำโก-ลก	ตั้งแต่บริเวณจังหวัดสตูล สงขลา ยะลา และนราธิวาส

สามเหลี่ยมทองคำ เป็นพื้นที่รอยต่อระหว่าง
ประเทศไทย (จังหวัดเชียงราย) ลาว (แขวง
บ่อแก้ว) และพม่า (แขวงท่าขี้เหล็ก)
มีลักษณะเป็นพื้นที่สามเหลี่ยมบรรจบกัน

สามเหลี่ยมมรกต เป็นพื้นที่
รอยต่อระหว่างชายแดนประเทศ
ไทย (จังหวัดอุบลราชธานี) ลาว
(แขวงจำปาสัก) และกัมพูชา
(จังหวัดพระวิหาร)

สะพานมิตรภาพ
ไทย-ลาวที่สร้างเสร็จ
แล้วครับ

สะพานมิตรภาพไทย-ลาว 1 เป็นสะพานสร้างข้ามแม่น้ำโขง
ระหว่างอำเภอเมือง จังหวัดหนองคายกับนครหลวงเวียงจันทน์
สร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2537

สะพานมิตรภาพไทย-ลาว 1

<http://thai.cri.cn/247/2012/12/31/102s205668.htm>

สะพานมิตรภาพไทย-ลาว 2 เป็นสะพานสร้างข้ามแม่น้ำโขง
ระหว่างอำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหารกับแขวงสะหวันนะเขต
สร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2550

สะพานมิตรภาพไทย-ลาว 2

<http://thai.cri.cn/247/2012/12/31/102s205668.htm>

สะพานมิตรภาพไทย-ลาว 3 เป็นสะพานสร้างข้ามแม่น้ำโขง
ระหว่างอำเภอเมือง จังหวัดนครพนมกับแขวงคำม่วน
สร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2554

สะพานมิตรภาพไทย-ลาว 3

<http://thai.cri.cn/247/2012/12/31/102s205668.htm>

สะพานมิตรภาพไทย-ลาว 4 เป็นสะพานสร้างข้ามแม่น้ำโขง
ระหว่างอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายกับแขวงบ่อแก้ว
สร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2556

สะพานมิตรภาพไทย-ลาว 4

<http://thai.cri.cn/247/2012/12/31/102s205668.htm>

กรอบที่ 2

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง

จับคู่โดยนำอักษรหน้าข้อความทางขวาไปเติมใน
ที่มีความสัมพันธ์กัน

หน้าข้อความทางซ้าย

1. ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคใดของทวีปเอเชีย

ก. มาเลเซีย

ข. เบตง

2. ประเทศไทยมีขนาดพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 3

ค. ประเทศไทย ลาว และพม่า

ง. แม่น้ำโขง

รองจากประเทศใดในภูมิภาค

จ. เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ฉ. แม่น้ำสาละวิน

3. จุดเหนือสุดอยู่ที่จังหวัดใด

ช. เอเชียกลาง

ซ. ประเทศพม่า

4. จุดใต้สุดอยู่ที่อำเภอใดในจังหวัดยะลา

ณ. ทิวเขาหลวงพระบาง

ญ. ประเทศอินโดนีเซียและพม่า

5. ประเทศไทยมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศใด

ฎ. นครหลวงเวียงจันทน์

ทางด้านทิศตะวันตก

ฏ. แขวงคำม่วน

6. แม่น้ำโขง-ลก เป็นพรมแดนที่กั้นระหว่างประเทศไทย

ฐ. เชียงราย

กับประเทศใด

7. ทิวเขาใดกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศลาว

8. บริเวณสามเหลี่ยมทองคำมีประเทศใดที่ติดต่อกันบ้าง

9. สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 เชื่อมระหว่าง

จังหวัดหนองคายกับเมืองใดของประเทศลาว

10. สะพานมิตรภาพไทย-ลาว เป็นสะพานที่สร้างขึ้นเพื่อข้ามแม่น้ำอะไร

เฉลยแบบฝึกหัดกรอบที่ 2

คำชี้แจง

จับคู่โดยนำอักษรหน้าข้อความทางขวาไปเติมใน
ซ้ายที่มีความสัมพันธ์กัน

หน้าข้อความทาง

จ

1. ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคใดของทวีปเอเชีย

ก. มาเลเซีย

ข. เบตง

ญ

2. ประเทศไทยมีขนาดพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 3

ค. ประเทศไทย ลาว และพม่า

ง. แม่น้ำโขง

รองจากประเทศใดในภูมิภาค

จ. เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ฐ

3. จุดเหนือสุดอยู่ที่จังหวัดใด

ฉ. แม่น้ำสาละวิน

ช. เอเชียกลาง

บ

4. จุดใต้สุดอยู่ที่อำเภอใดในจังหวัดยะลา

ซ. ประเทศพม่า

ณ. ทิวเขาหลวงพระบาง

ช

5. ประเทศไทยมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศใด

ญ. ประเทศอินโดนีเซียและพม่า

ทางด้านทิศตะวันตก

ฎ. นครหลวงเวียงจันทน์

ก

6. แม่น้ำโก-ลก เป็นพรมแดนที่กั้นระหว่างประเทศไทย

ฏ. แขวงคำม่วน

กับประเทศใด

ฐ. เชียงราย

ณ

7. ทิวเขาใดกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศลาว

ค

8. บริเวณสามเหลี่ยมทองคำมีประเทศใดที่ติดต่อกันบ้าง

ฎ

9. สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 เชื่อมระหว่าง

จังหวัดหนองคายกับเมืองใดของประเทศลาว

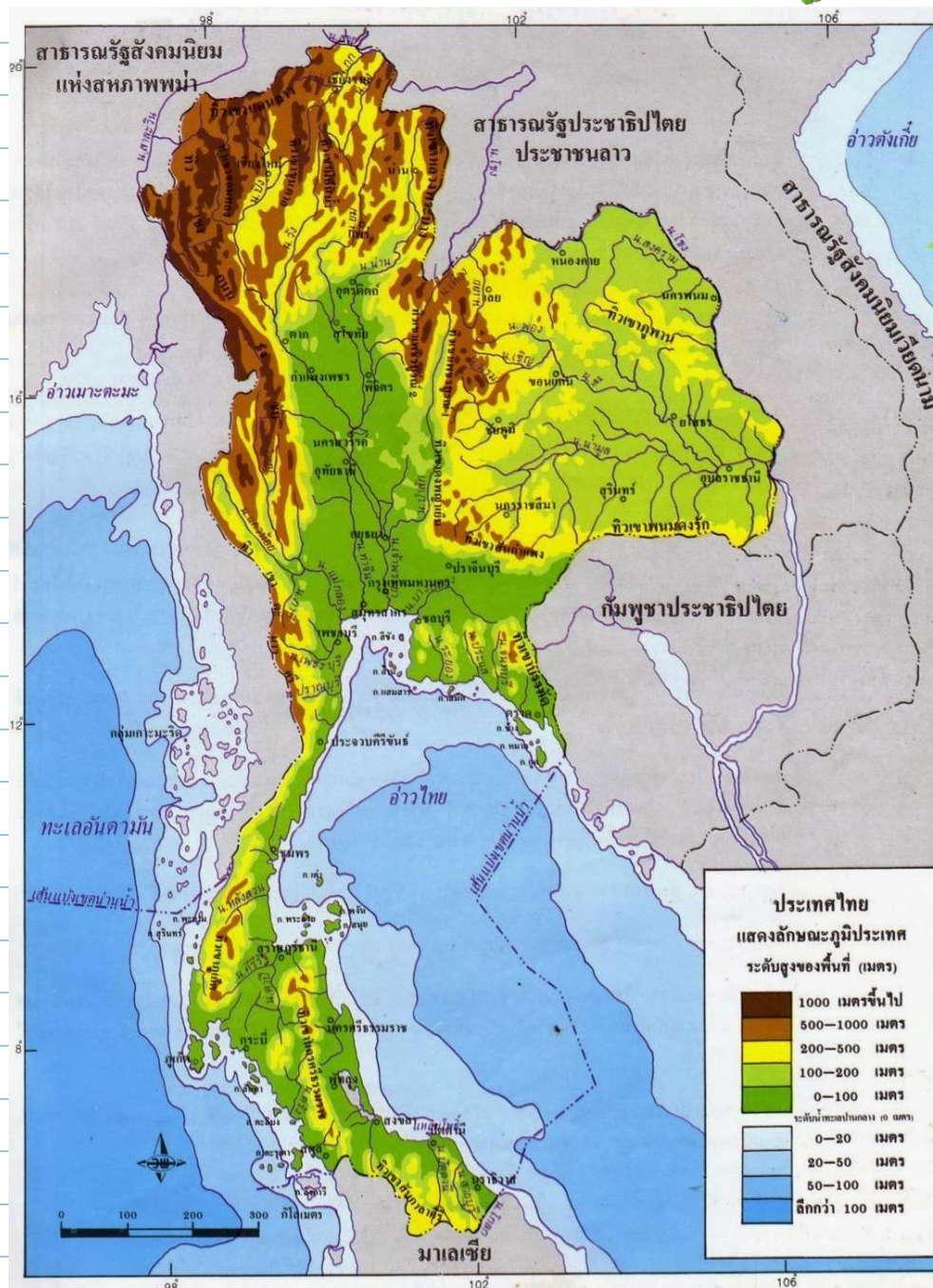

ง

10. สะพานมิตรภาพไทย-ลาว เป็นสะพานที่สร้างขึ้นเพื่อข้ามแม่น้ำอะไร

กรอบที่ 3

ลักษณะภูมิประเทศของประเทศไทย

แผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศของประเทศไทย

http://arunratduangta.blogspot.com/p/1_269.html

1. **พื้นที่ราบลุ่ม** พบบริเวณตอนกลางของประเทศ เป็นบริเวณที่มีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่านหลายสาย ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำป่าสัก และแม่น้ำบางปะกง พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ จึงเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญ นอกจากนี้ยังเหมาะแก่การตั้งโรงงานอุตสาหกรรมและเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง ทั้งทางบกและทางน้ำ บริเวณนี้จึงเป็นชุมชนการค้าและเป็นเขตที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นมากที่สุดในประเทศ

2. **พื้นที่ราบสูง** พบบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มีลักษณะเป็นที่ราบสูง ตอนกลางเป็นแอ่งคล้ายก้นกระทะ เรียกว่า **แอ่งโคราช** มีแม่น้ำชีและแม่น้ำมูลไหลผ่าน สภาพดินเป็นดินปนทราย ไม่อุ้มน้ำ ทำให้ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ไม่เหมาะแก่การเพาะปลูก ประชากรจึงนิยมเลี้ยงสัตว์และปลูกพืชไร่เป็นส่วนใหญ่ **แอ่งสกลนคร** เป็นที่ราบอยู่ทางตอนเหนือของแนวเทือกเขาภูพาน เทือกเขาสำคัญ ได้แก่ เทือกเขาเพชรบูรณ์ เทือกเขาแดงพญาเย็น เทือกเขาสันกำแพง เทือกเขาพนมดงรัก และเทือกเขาภูพาน

3. **พื้นที่เทือกเขาสูงสลับหุบเขา** พบบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันตก เทือกเขาทางภาคเหนือเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำหลายสาย เช่น แม่น้ำปิง วัง ยม น่าน ไหลมารวมกันเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา ยังมีลักษณะภูมิประเทศเป็นแอ่งที่ราบ เทือกเขาสำคัญ ได้แก่ เทือกเขาหลวงพระบาง เทือกเขาแดนลาว เทือกเขาถนนธงชัย เนื่องจากเป็นบริเวณภูเขาสูง มีอากาศหนาวเย็น จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

4. **พื้นที่ชายฝั่งทะเล**

- **พื้นที่ชายฝั่งทะเลอ่าวไทย** ภาคตะวันตกและภาคตะวันออก เป็นที่ราบชายฝั่งแบบหาดทราย เกิดจากการกัดเซาะและทับถมของแม่น้ำสายสั้นๆ ส่วนชายฝั่งที่มีแม่น้ำไหลออกสู่ทะเล ทำให้ชายฝั่งเป็นหาดเลน

- **พื้นที่ชายฝั่งทะเลของภาคใต้** เป็นที่ราบสูงบนคาบสมุทรแคบๆ มีที่ราบบริเวณชายฝั่งตะวันออกติดกับทะเลอ่าวไทย เป็นชายฝั่งที่มีตะกอนของดินทับถมกันจนเกิดเป็นที่ราบบริเวณกว้างและมีแนวสันดอนทรายปรากฏทั่วไป ส่วนฝั่งตะวันตกติดกับทะเลอันดามัน เป็นชายฝั่งแบบยุบตัว มีที่ราบแคบเนื่องจากมีชายเขาและหน้าผาโกล้งทะเล มีชายฝั่งเว้าแหว่งและพื้นน้ำจะลาดลึกลงไปอย่างรวดเร็ว พื้นที่ชายฝั่งทะเล ทั้งอ่าวไทยและอันดามัน จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยว และมีท่าเรือที่สำคัญของประเทศ

กรอบที่ 4

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง

เขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูก และเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อที่ผิด

- _____ 1. ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม ส่วนใหญ่อยู่บริเวณตอนเหนือของประเทศไทย
- _____ 2. บริเวณที่ราบลุ่มเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ จึงเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญ
- _____ 3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง
- _____ 4. บริเวณแอ่งโคราช มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน
- _____ 5. ภาคเหนือและภาคตะวันตก มีลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาสูง
- _____ 6. เทือกเขาแดนลาว เทือกเขาถนนธงชัย ตั้งอยู่ในภาคตะวันออก
- _____ 7. ลักษณะภูมิประเทศแบบชายฝั่งทะเลมีเฉพาะในภาคใต้
- _____ 8. ประเทศไทยไม่มีแม่น้ำไหลออกสู่ทะเล
- _____ 9. ลักษณะชายฝั่งแบบยุบตัว เว้าแหว่ง และพื้นน้ำลาดลึก อยู่ทางด้านชายฝั่งทะเลอันดามัน
- _____ 10. ประชากรจะอาศัยอยู่หนาแน่นบริเวณพื้นที่ราบลุ่ม

ทำเสร็จแล้วลองทวน
คำตอบอีกสัก ครั้งนะ

เฉลยแบบฝึกหัดกรอบที่ 4

คำชี้แจง

เขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูก และเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อที่ผิด

- ☒ 1. ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม ส่วนใหญ่อยู่บริเวณตอนเหนือของประเทศไทย
- ☒ 2. บริเวณที่ราบลุ่มเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ จึงเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญ
- ☒ 3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง
- ☒ 4. บริเวณแอ่งโคราช มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน
- ☒ 5. ภาคเหนือและภาคตะวันตก มีลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ภูเขาสูง
- ☒ 6. เทือกเขาแดนลาว เทือกเขาถนนธงชัย ตั้งอยู่ในภาคตะวันออก
- ☒ 7. ลักษณะภูมิประเทศแบบชายฝั่งทะเลมีเฉพาะในภาคใต้
- ☒ 8. ประเทศไทยไม่มีแม่น้ำไหลออกสู่ทะเล
- ☒ 9. ลักษณะชายฝั่งแบบยุบตัว เว้าแหว่ง และพื้นน้ำลาดลึก อยู่ทางด้านชายฝั่งทะเลอันดามัน
- ☒ 10. ประชากรจะอาศัยอยู่หนาแน่นบริเวณพื้นที่ราบลุ่ม

ทำถูกหมดเลยดีใจ

กรอบที่ 5

ลักษณะภูมิอากาศของประเทศไทย

แผนที่แสดงทิศทางลมและปริมาณน้ำฝนของประเทศไทย

<https://natchapat1120.wordpress.com>

อุณหภูมิ

ประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตร้อนจึงมีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงตลอดปี พบว่าภูมิภาคต่างๆ มีสภาพอุณหภูมิแตกต่างกัน เช่น ภาคกลางมีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงกว่าภาคอื่นๆ เนื่องจากตั้งอยู่ในพื้นที่อับฝน

ประเทศไทยมีระยะเวลาที่ได้รับน้ำฝนเฉลี่ยปีละ 132 วัน โดยมีฝนตกมากในช่วงฤดูฝน การกระจายของฝนในภูมิภาคต่างๆ แตกต่างกันตามสภาพภูมิประเทศ ที่ตั้ง การวางตัวของเทือกเขา ความใกล้ไกลจากทะเล ทิศทางของลมประจำ อิทธิพลของพายุหมุน ร่องฝน และฤดูกาล

1. ฤดูร้อน (กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม) ลักษณะอากาศร้อนอบอ้าว บริเวณอ่าวไทยจะมีลมตะวันออกเฉียงใต้พัดเข้าสู่แผ่นดิน หากในระยษณนี้บริเวณความกดอากาศสูงมีกำลังแรงขึ้น จะเกิดลมพัดลงมาจากลักษณะเป็นแนวพัดสอกับลมที่มีความชื้น ส่งผลให้อากาศอุ่นถูกยกตัวขึ้น ทำให้เกิดพายุฝนฟ้าคะนองหรือพายุฤดูร้อน จะมีฝนตก ฟ้าแลบ ฟ้าร้อง ฟ้าผ่า มีลูกเห็บตก และ ลมแรง

2. ฤดูฝน (กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม) กลางเดือนพฤษภาคม จะมีลมที่พัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ เรียกว่า *ลมพัทธยา* เป็นลมต้นฤดูฝน ในอ่าวเบงกอลจะมีพายุไซโคลน ทำให้มีฝนตกทั่วไปบริเวณประเทศไทยตอนบน ส่วนลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดมาจากมหาสมุทรอินเดีย นำฝนมาตกทั่วประเทศ ฝนจะตกชุกที่สุดในเดือนสิงหาคมและกันยายน เพราะได้รับอิทธิพลจากพายุหมุนในทะเลจีนใต้

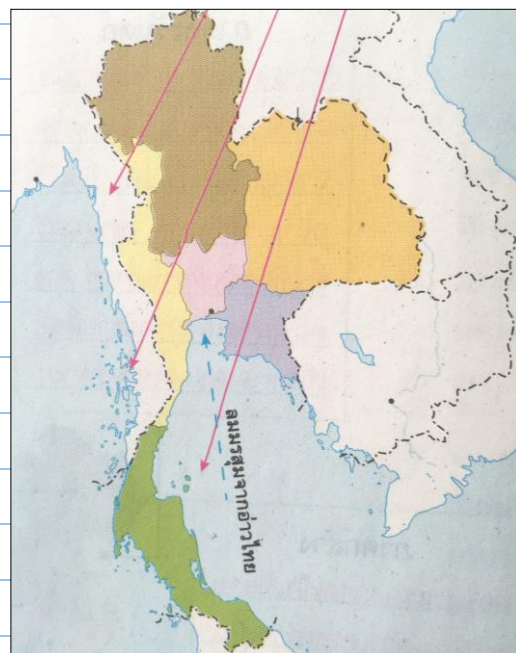
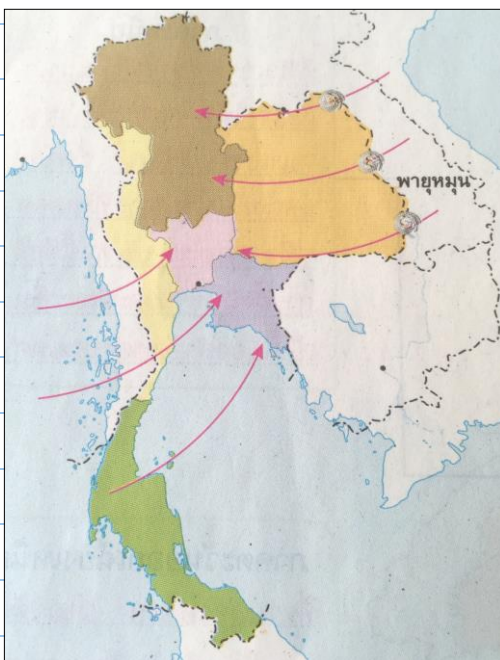
3. ฤดูหนาว (กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์) ประเทศไทยตอนบนในช่วงตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมและมีกำลังแรงขึ้นในเดือนพฤศจิกายน จะมีลมที่นำอากาศแห้งและหนาวเย็นพัดมาจากประเทศจีนทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือ และความกดอากาศสูงจะแผ่ลงมา ทำให้ทุกภาคของประเทศไทยมีอากาศหนาวเย็น แต่เมื่อพัดผ่านทะเลอ่าวไทยเข้าสู่ภาคใต้ ลมจะได้รับความชื้นจากทะเล จึงส่งผลให้เกิดฝนตกในภาคใต้ โดยเฉพาะภาคใต้ฝั่งตะวันออก

กรอบที่ 6

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง

ให้นักเรียนศึกษาแผนที่แสดงการเกิดลมมรสุมในประเทศไทย แล้วเติมข้อความตามประเด็นที่กำหนดให้

แผนที่แสดงทิศทางการพัดของลม

แหล่งกำเนิดลมมรสุม

ระยะเวลาการเกิดลมมรสุม

อิทธิพลของลมมรสุม

แผนที่แสดงทิศทางการพัดของลม

แหล่งกำเนิดลมมรสุม

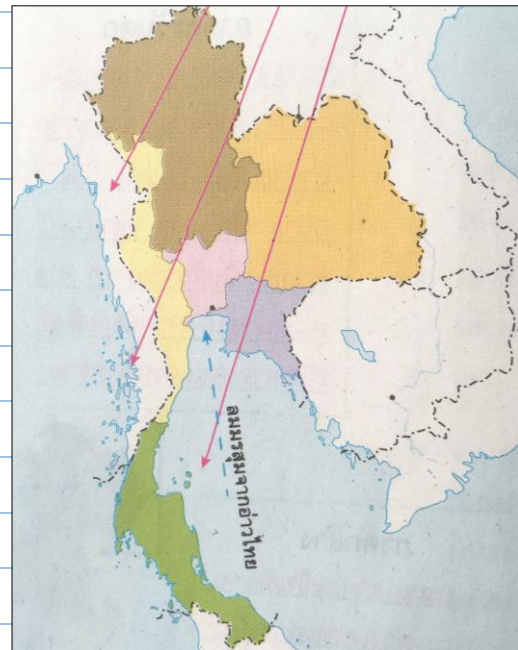
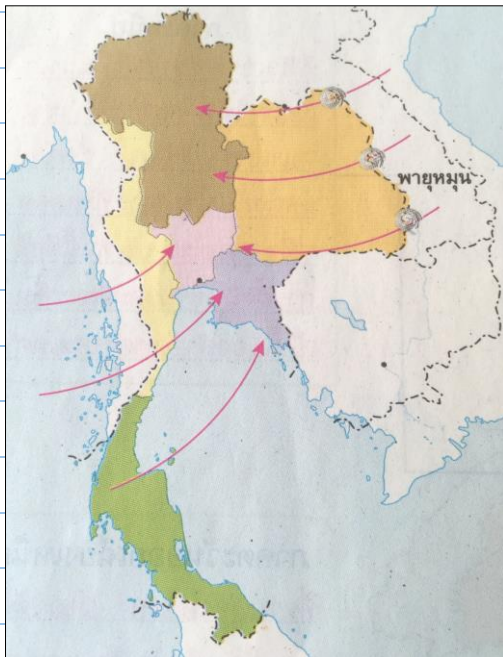
ระยะเวลาการเกิดลมมรสุม

อิทธิพลของลมมรสุม

เฉลยแบบฝึกหัดกรอบที่ 6

คำชี้แจง

ให้นักเรียนศึกษาแผนที่แสดงการเกิดลมมรสุมในประเทศไทย แล้วเติมข้อความตามประเด็นที่กำหนดให้

แผนที่แสดงทิศทางการพัดของลม มรสุม

ตะวันตกเฉียงใต้

แหล่งกำเนิดลมมรสุม พัดจากมหาสมุทรอินเดีย

เข้าสู่ประเทศไทย

ระยะเวลาการเกิดลมมรสุม กลางเดือน

พฤษภาคม ฝนจะตกชุกที่สุดในเดือนสิงหาคม

และกันยายน

อิทธิพลของลมมรสุม ได้รับอิทธิพลจากพายุหมุน
ในทะเลจีนใต้

แผนที่แสดงทิศทางการพัดของลม มรสุม

ตะวันออกเฉียงเหนือ

แหล่งกำเนิดลมมรสุม พัดมาจากประเทศจีน

ระยะเวลาการเกิดลมมรสุม กลางเดือนตุลาคม

และมีกำลังแรงขึ้นในเดือนพฤศจิกายน

อิทธิพลของลมมรสุม เป็นลมที่นำอากาศแห้ง

และหนาวเย็นพัดมาจากประเทศจีน ทำให้ทุก

ภาคของประเทศไทยมีอากาศหนาวเย็น แต่เมื่อพัด

ผ่านทะเลอ่าวไทยเข้าสู่ภาคใต้ ลมจะได้รับ

ความชื้นจากทะเล จึงส่งผลให้เกิดฝนตกใน

ภาคใต้ โดยเฉพาะภาคใต้ฝั่งตะวันออก

กรอบที่ 7

ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทย

ทรัพยากรน้ำ

1. **น้ำฝน** ฝนที่ตกในประเทศไทยมีลมมรสุมที่พัดมาจากมหาสมุทรอินเดียและลมมรสุมหรือพายุหมุนที่พัดผ่านทะเลจีนใต้เป็นตัวนำเข้ามา ดังนั้นปริมาณน้ำฝนจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับอิทธิพลของลมมรสุมและพายุหมุนดังกล่าว คนไทยทำการเกษตรเป็นอาชีพหลักโดยอาศัยน้ำฝนเป็นสำคัญ ถ้าปีใดปริมาณน้ำฝนน้อยเกินไปหรือมากเกินไปพืชผลการเกษตรต่างๆ จะได้รับความเสียหาย

2. **น้ำผิวดิน** ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำมีความสัมพันธ์กับปริมาณน้ำฝน แหล่งน้ำที่อยู่ในภูมิภาคที่มีฝนตกชุก ระดับน้ำสะสมก็จะมีมาก แหล่งน้ำที่อยู่ตามผิวดินมีความสำคัญต่อคนไทยมาก เพราะแหล่งน้ำเหล่านี้ทำให้น้ำใช้ตลอดปีหรือเกือบตลอดปี เช่น น้ำในแม่น้ำ ลำธาร หนอง บึง กว๊าน และทะเลสาบ

3. **น้ำใต้ดิน** เป็นน้ำที่อยู่ภายใต้พื้นดินหรือเรียกว่า น้ำบาดาล เกิดจากการซึมซับของน้ำฝนลงไปสะสมในชั้นดินหรือชั้นหิน ปัจจุบันในประเทศไทยมีการขุดบ่อบาดาล นำน้ำมาใช้อย่างมากมาย

ปัจจุบันสถานการณ์การใช้น้ำของคนไทยมีความต้องการใช้น้ำเพิ่มมากขึ้น ทั้งเพื่อการอุปโภคบริโภค การเพาะปลูก การผลิตกระแสไฟฟ้า ดังนั้นการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อประโยชน์ในการใช้จึงยังจำเป็นสำหรับประเทศไทย

ทรัพยากรป่าไม้

1. ป่าไม้ผลัดใบ

- ป่าเบญจพรรณ พบในทุกภาค ภาคใต้พบ

น้อยที่สุด เป็นป่าไม้ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจมากที่สุด เช่น ไม้สัก ไม้ประดู่ ไม้แดง ไม้มะค่าโมง

ไม้ยาง ไม้ตะแบก ไม้พะยุง เป็นต้น

- ป่าเต็งรัง ป่าไม้ชนิดนี้มักพบบริเวณที่ราบหรือเนินเขาเตี้ยๆ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีหินผุผสมดินสีแดง จึงเรียกไม้ที่ขึ้นว่า “ป่าแดง” พบมากใน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม้ที่สำคัญ เช่น ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้เหียง ไม้พะยอม ไม้แต้ว เป็นต้น

ป่าเบญจพรรณ

ป่าเต็งรัง

2. ป่าไม้ไม่ผลัดใบ

- ป่าดิบ พบมากในบริเวณที่มีฝนตกชุก มีความชื้นตลอดปี ในภาคใต้และภาคตะวันออก ไม้ที่สำคัญ เช่น ไม้ยาง ไม้ตะเคียน ไม้ตะแบก

- ป่าดิบเขา เป็นป่าที่มีพันธุ์ไม้เขียวตลอดปี อยู่ในพื้นที่สูงตั้งแต่ 1,000 เมตรขึ้นไป บริเวณภูเขาสูง ไม้ที่สำคัญ เช่น ไม้ก้ายาน ไม้กฤษณา ไม้อบเชย ไทรป่า

- ป่าสนเขา บริเวณพื้นที่สูงตั้งแต่ 700 เมตรขึ้นไป จะพบสนสองใบ ส่วนบริเวณพื้นที่สูงตั้งแต่ 1,000 เมตรขึ้นไป จะพบสนสามใบ เช่น อุทยานแห่งชาติภูกระดึง ภูสอยดาว และป่าสนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

- ป่าพรุ ส่วนใหญ่จะพบบริเวณภาคใต้ เช่น ป่าพรุสิรินธรหรือพรุโต๊ะแดง จังหวัดนราธิวาส ไม้สำคัญ เช่น อินทนิล หวายน้ำ สะเดาน้ำ ต้นหยงป่า สาครกนกรา หมากแดง

- ป่าชายเลน พบบริเวณชายฝั่งทะเลที่อยู่ใกล้ปากแม่น้ำที่มีน้ำเค็มท่วมถึง มีดินเลน เป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำและป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง ไม้สำคัญ เช่น

ป่าดิบเขา http://chm-thai.onep.go.th/chm/ForestBio/Hill_evergreen_%20forest.html

ป่าสนเขา <http://www.oknation.net/blog/yobireley>

ป่าชายเลน <http://www.manager.co.th/Travel/ViewNews.aspx?> โกงกาง แสม ลำพู ตะบูน ตันจาก ตีนเป็ด ปรง

ทรัพยากรดิน

1. ดินเหนียว พบทั่วไปในบริเวณที่ราบของแม่น้ำสายต่างๆ ซึ่งมีลักษณะเป็นที่ราบน้ำท่วมถึงหรือเป็นที่ราบดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำ ซึ่งพื้นที่ที่เป็นดินเหนียวนี้เหมาะแก่การปลูกข้าว

ดินเหนียว

<http://www.mygreengardens.com/>

ดินร่วน

<http://renunakhon.nakhonphanom.doe.go.th/>

2. ดินร่วน พบทั่วไปในบริเวณที่เป็นที่ดอน การใช้ประโยชน์จากดินร่วน มีการปลูกผักผลไม้ต่างๆ

3. ดินทราย พบทั่วไปในบริเวณเชิงเขา ชายฝั่งทะเล และริมฝั่งแม่น้ำ

ดินทราย

<http://www.kasetporpeang.com/forums/index.php?>

4. ดินอินทรีย์ พบในพื้นที่ที่เคยเป็นป่าชายเลนเก่า ปัจจุบันสภาพพื้นที่ได้เปลี่ยนเป็นพื้นที่ราบลุ่มระหว่างสันดอนทราย เรียกว่า พรุ เช่น ดินในป่าพรุสิรินธร (พรุโต๊ะแดง) จังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าพรุที่สำคัญของไทย

ดินอินทรีย์

<http://www.thai-organic-compost.com>

ปัจจุบันทรัพยากรดินมีปริมาณดินเสื่อมคุณภาพ ซึ่งเกิดจากการใช้ดินไม่ถูกต้อง และขาดการดูแลรักษา เช่น การใช้ปุ๋ยเคมีมากเกินไป ส่งผลให้การเพาะปลูกไม่ได้ผลด้วย

ทรัพยากรแร่

1. แร่โลหะ เป็นแร่ที่มีสมบัติเป็นตัวนำไฟฟ้าและนำความร้อนได้ดี มีจุดเดือดและจุดหลอมเหลวสูง เมื่อแข็งตัวจะมีผิวมันวาว เป็นเงา ทนต่อแรงดึงหรือกระทำได้ดี เช่น ทองแดง สังกะสี ตะกั่ว พลวง เหล็ก แมงกานีส ดีบุก ทองคำ เป็นต้น

ทองแดง

สังกะสี

ดีบุก

พลวง

ทองคำ

<http://www.bwc.ac.th/e-learning/virachai/lowha.html>

2. แร่อโลหะ เป็นแร่ที่มีสมบัติไม่สามารถนำไฟฟ้า มีจุดเดือดและจุดหลอมเหลวต่ำ มีสถานะเป็นได้ทั้งของแข็ง ของเหลว และแก๊ส เช่น ยิปซัม หินปูน ดินมาร์ล รัตนชาติ ฟลูออไรต์ เป็นต้น

ยิปซัม

หินปูน

ดินมาร์ล

รัตนชาติ

ฟลูออไรต์

<http://www.bwc.ac.th/e-learning/virachai/alowha.html>

3. แร่เชื้อเพลิงและพลังงาน เป็นแร่ที่เกิดขึ้นจากการทับถมของซากสิ่งมีชีวิต มีคุณสมบัติติดไฟได้ง่าย ใช้เป็นแหล่งพลังงานของเครื่องจักรกลต่างๆ ได้ เช่น น้ำมันดิบ แก๊สธรรมชาติ ถ่านหิน เป็นต้น

น้ำมันดิบ

ถ่านหิน

แหล่งแก๊สธรรมชาติ

โรงแยกแก๊สธรรมชาติ

<http://www.krutarawut.net/wp/?p=7680>

ปัจจุบันลักษณะการใช้ประโยชน์จากแร่เป็นการผลิต
เพื่อใช้ภายในประเทศ ซึ่งมีความแตกต่างจากในอดีตที่ผลิตแร่
เพื่อการส่งออกครับ

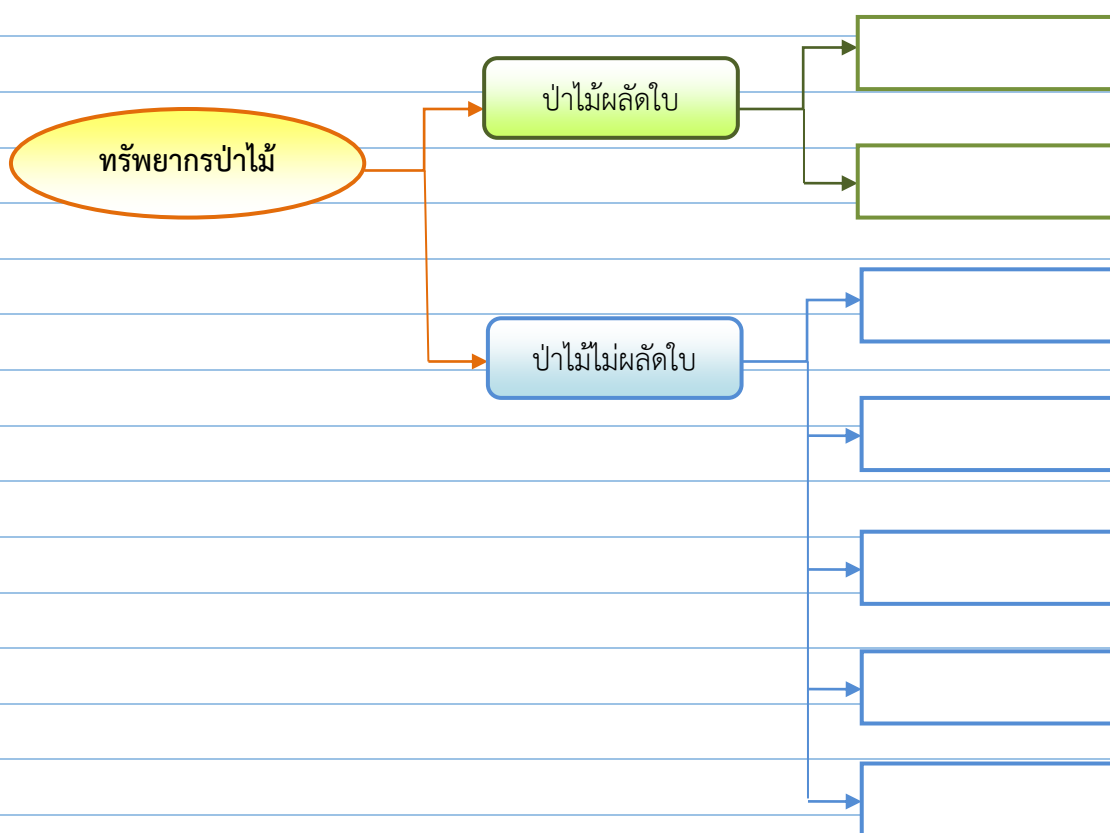

กรอบที่ 8

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง

ตอนที่ 1 จงเติมคำตอบลงใน ให้ถูกต้อง

คำชี้แจง

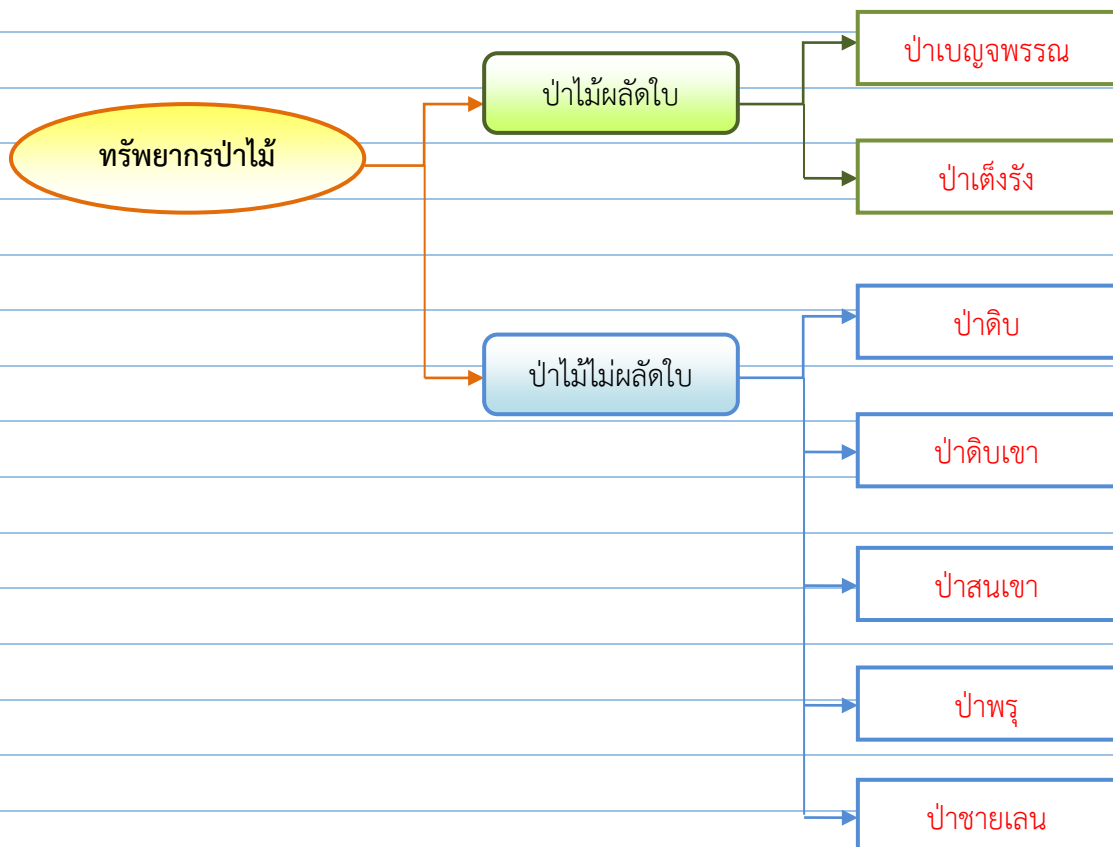
ตอนที่ 2 ตอบคำถามเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทย

1. ปัจจุบันทรัพยากรดิน มีปัญหาอะไรบ้าง
2. ป่าชายเลน มีประโยชน์อย่างไร
3. สถานการณ์การใช้น้ำของประเทศไทย มีแนวโน้มเป็นอย่างไร
4. ลักษณะการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรแร่ ในปัจจุบันแตกต่างจากอดีตอย่างไร

เฉลยแบบฝึกหัดกรอบที่ 8

คำชี้แจง

ตอนที่ 1 จงเติมคำตอบลงใน ให้ถูกต้อง

คำชี้แจง

ตอนที่ 2 ตอบคำถามเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทย

1. ปัจจุบันทรัพยากรดิน มีปัญหาอะไรบ้าง ดินมีปัญหาดินเสื่อมคุณภาพ ซึ่งเกิดจากการใช้ดินไม่ถูกต้อง และขาดการดูแลรักษา
2. ป่าชายเลน มีประโยชน์อย่างไร เป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำและป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง
3. สถานการณ์การใช้น้ำของประเทศไทย มีแนวโน้มเป็นอย่างไร คนไทยมีความต้องการใช้น้ำเพิ่มมากขึ้น ทั้งเพื่อการอุปโภคบริโภค การเพาะปลูก การผลิตกระแสไฟฟ้า
4. ลักษณะการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรแร่ ในปัจจุบันแตกต่างจากอดีตอย่างไร ปัจจุบันผลิตเพื่อใช้ภายในประเทศ ซึ่งมีความแตกต่างจากในอดีตที่ผลิตแร่เพื่อการส่งออก

กรอบที่ 9

ลักษณะประชากร สังคม และ วัฒนธรรมของประเทศไทย

ลักษณะประชากรไทย

ตารางแสดงจำนวนประชากร แบ่งตามรายภาคภูมิศาสตร์

ตามการแบ่งเขตปกครองของราชบัณฑิตยสถาน ณ 31 ธันวาคม 2556

ภาคภูมิศาสตร์	เนื้อที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากร (คน)		รวม
		ชาย	หญิง	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	168,854	10,856,675	10,918,732	21,775,407
ภาคกลาง	91,795	9,641,363	10,343,833	19,985,196
ภาคใต้	70,715	4,502,795	4,628,630	9,131,425
ภาคเหนือ	93,691	3,025,197	3,134,755	6,159,952
ภาคตะวันออก	34,381	2,227,446	2,289,728	4,517,174
ภาคตะวันตก	53,679	1,592,495	1,624,260	3,216,755
รวม	513,115	31,845,971	32,939,938	64,785,909

ที่มา : สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2556

การกระจายตัวของประชากร

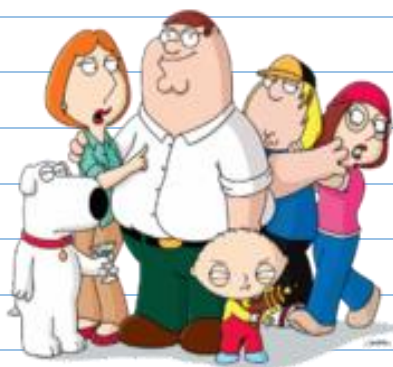
การตั้งถิ่นฐานของประชากรแต่ละจังหวัดและภูมิภาคต่างๆ จะมีจำนวนมากขึ้น
แตกต่างกันไป ประชากรจะตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่ราบมากที่สุด เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์
ของพื้นที่ มีแหล่งน้ำและพื้นที่ทำการเกษตร เป็นแหล่งงานทั้งในภาคอุตสาหกรรมและ
บริการ มีเส้นทางคมนาคมขนส่งสะดวก และมีความปลอดภัยจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของประชากร

- การลดลงของประชากรในครัวเรือน เพราะมีการวางแผนครอบครัว ทำให้ครอบครัวมีขนาดเล็กลง และมีครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น
- จำนวนคนโสดมากขึ้น เพราะเกิดจากปัญหาเศรษฐกิจ และสุขภาพ
- อายุของผู้ที่ทำการสมรสสูงขึ้น เพราะมีการศึกษาสูง และปัจจัยทางสังคมที่พบคู่ครองที่ตีความเหมาะสมได้ช้า
- ผู้สูงอายุมีมากขึ้น โดยสัดส่วนจำนวนประชากรในวัยทำงานและวัยเด็กลดลง อัตราการเกิดและอัตราการตายลดลงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีการดูแลสุขภาพ และความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์ ทำให้ประชากรไทยโดยเฉลี่ยมีอายุยืนยาวขึ้น

ลักษณะสังคมไทย

1. สังคมไทยเป็นสังคมการเกษตร เกษตรกรรมเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจของสังคมไทยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อาชีพทางการเกษตรก็ยังเป็นรายได้ของประชากรส่วนใหญ่ ปัจจุบันเกษตรกรไทยมีความรู้เรื่องการเกษตรแผนใหม่มากขึ้น มีการใช้เครื่องทุ่นแรงและเทคโนโลยี มีการปลูกพืชชนิดใหม่ๆ ตามความต้องการของตลาด นอกจากนี้ยังได้มีการพัฒนาการเกษตรไปในเชิงอุตสาหกรรม โดยนำผลผลิตที่ได้มาแปรรูปเพื่อจำหน่าย รวมทั้งการส่งออกผลไม้ไปจำหน่ายยังต่างประเทศทำรายได้ให้ประเทศไทยจำนวนมาก

2. สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความผูกพันระหว่างเครือญาติ ในครอบครัวนอกจากจะมีพ่อแม่และลูกแล้วยังมีสมาชิกอื่นๆ ที่อาศัยอยู่ร่วมกัน เช่น ปู่ย่า ตายาย และอาจมีญาติใกล้ชิดรวมอยู่ด้วย การอยู่ร่วมกัน ทำให้เกิดความผูกพันและห่วงใยซึ่งกันและกัน เป็นความสัมพันธ์ที่ต้องอุปการะ เกื้อกูล กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ เช่น ลูกจะต้องเลี้ยงดูพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่เมื่อท่านชรา พี่จะต้องอุปการะเลี้ยงดูน้อง เป็นต้น

3. สังคมไทยเป็นสังคมที่ยึดมั่นในพระพุทธศาสนา วัดในอดีตเป็นทั้งโรงเรียนและศูนย์กลางชุมชน พระพุทธศาสนาจึงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตคนไทย คนที่รับการศึกษาจากวัดจึงได้เรียนรู้ทั้งวิชาความรู้และได้รับการขัดเกลาจิตใจ พุทธศาสนิกชนจึงยึดถือพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจถือว่าเป็นหน้าที่ต้องทะนุบำรุง ส่งเสริมการ เผยแผ่ และมีการปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอน โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับพิธีกรรม เช่น การขึ้นบ้านใหม่ การแต่งงาน การทำบุญในงานเทศกาลต่างๆ หรือเมื่อมีการตายเกิดขึ้น

4. สังคมไทยเป็นสังคมที่เทิดทูนพระมหากษัตริย์ สถาบันการปกครองของไทยแต่โบราณยกย่องพระมหากษัตริย์ว่าเป็นพระเจ้าแผ่นดิน เป็นพ่อ ปัจจุบันพระมหากษัตริย์ก็ยังคงได้รับการเคารพ สักการะเทิดทูนเหมือนในอดีต พระองค์ท่านทรงเป็นมิ่งขวัญและเป็นกำลังใจในการทำมาหาเลี้ยงชีพของราษฎร และทรงเป็นศูนย์รวมแห่งความสามัคคีของคนในชาติ

5. สังคมไทยให้ความสำคัญเรื่องอาวุโส การแสดงความเคารพ การให้เกียรติ ยกย่องผู้ใหญ่ ซึ่งพบเห็นได้ทั่วไปในกลุ่มคนทุกชั้น คนไทยได้รับการอบรมสั่งสอนต่อกันมาว่าเด็กหรือผู้น้อยต้องมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่

ลักษณะวัฒนธรรมไทย

1. ภาษา ประเทศไทยมีภาษากลางเป็นภาษาราชการ ส่วนแต่ละภาคจะมีภาษาถิ่นของตนเอง เช่น ภาคเหนือ เรียกว่า คำเมือง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เรียกว่า ภาษาอีสาน และภาคใต้ เรียกว่า ภาษาใต้ เป็นต้น

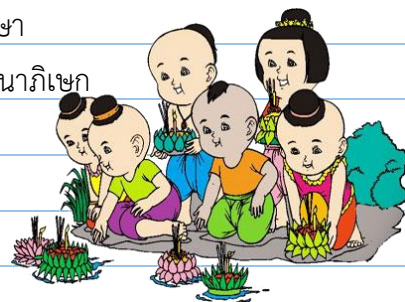
2. ศาสนา คนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ นิกายเถรวาท มีบางส่วนนับถือศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะ 4 จังหวัดภาคใต้ คือ ยะลา นราธิวาส สตูล และปัตตานี นอกจากนี้ยังมีศาสนาอื่นๆ ที่นับถือศาสนาตามเชื้อชาติเดิมของตน เช่น ชาวอินเดีย นับถือซิกข์ พราหมณ์ – ฮินดู เป็นต้น

3. ศิลปกรรม เช่น สถาปัตยกรรม (โบสถ์ วิหาร เจดีย์) ประติมากรรม (การปั้น การแกะสลัก) จิตรกรรม (ภาพเขียน) นาฏดุริยางคศิลป์ (นาฏศิลป์ ได้แก่ การฟ้อนรำ ละคร โขน ลิเก) ดุริยางคศิลป์ (วงปี่พาทย์ วงเครื่องสาย วงมโหรี) วรรณกรรม (งานหนังสือ)

ลักษณะประเพณีไทย

1. ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต เช่น การเกิด การบวช การแต่งงาน งานศพ ผูกขวัญหรือสูกขวัญ
2. ประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ วันสารท ลอยกระทง
3. ประเพณีเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา
4. ประเพณีเกี่ยวกับทางราชการ เช่น รัฐพิธีที่ระลึกวันจักรี รัฐพิธีวันพระราชทานรัฐธรรมนูญ พระราชพิธีฉัตรมงคล พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ พระราชพิธีกาญจนาภิเษก

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของไทย

1. ความเจริญทำให้เป็นสังคมเมืองมากขึ้น

ในอดีตสังคมไทยเป็นสังคมที่คนไทยมีวิถีชีวิตแบบพึ่งพาธรรมชาติ มีการผลิตแบบพอเพียง ประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นหลัก โดยใช้แรงงานคนและแรงงานสัตว์ คนในสังคมมีความผูกพันและช่วยเหลือกัน เมื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้เข้ามามีบทบาทในสังคมไทย ส่งผลให้สังคมไทยเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมเมืองมากขึ้น ผู้คนมีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย มีการใช้เทคโนโลยีและสิ่งประดิษฐ์สมัยใหม่ เช่น รถยนต์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ อุปกรณ์ไฟฟ้าต่างๆ นอกจากนี้สังคมสมัยใหม่ยังมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว

มากขึ้น คนมีความผูกพันกันน้อยกว่าในอดีต

2. มีความเป็นสากลมากขึ้น สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดกว้างยอมรับวัฒนธรรม

ทั้งจากชาติตะวันตกและเอเชียด้วยกัน มีการปรับปรุงและนำมาผสมผสานกับวัฒนธรรมไทยจนมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง เช่น อาหาร การแต่งกาย และวิถีการดำเนินชีวิต เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีทางการสื่อสาร มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมจากชาติต่างๆ ได้ง่ายขึ้น วัฒนธรรมไทยจึงมีความเป็นสากลมากขึ้น

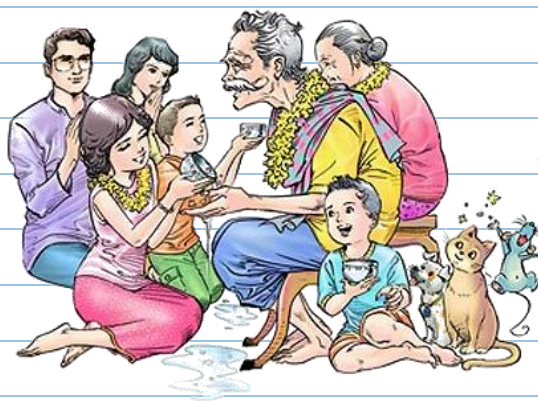
กรอบที่ 10

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเติมคำตอบลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

1. ภาค มีจำนวนประชากรมากที่สุด
2. ประชากรส่วนใหญ่ตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณ เนื่องจากมีความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่
3. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงประชากรที่เกิดจากการวางแผนครอบครัวที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ครอบครัวมีขนาด และมีครอบครัวเดียวมากขึ้น
4. ปัจจุบันสังคมไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมีจำนวนมากขึ้น อัตราเกิด อัตราตายลดลงอย่างต่อเนื่อง มีการดูแลสุขภาพ และ มากขึ้น
5. ลักษณะสังคมไทยโดยทั่วไปเป็นสังคม ซึ่งเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
6. พิธีไหว้ครู แสดงให้เห็นถึงลักษณะทางสังคมไทยในเรื่อง
7. คนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนา
8. เมื่อนักเรียนเข้าไปในวัด จะเห็นได้ว่าการสร้างและตกแต่งโบสถ์ให้มีความสวยงาม และเป็นเอกลักษณ์ของไทย โบสถ์จัดเป็นศิลปกรรมประเภท
9. ประเพณี ถือกันว่าเป็นปีใหม่ของไทย สมาชิกของแต่ละครอบครัวจะมาพบปะสังสรรค์กัน และมีการรดน้ำผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ
10. สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของไทย คือ และเทคโนโลยี

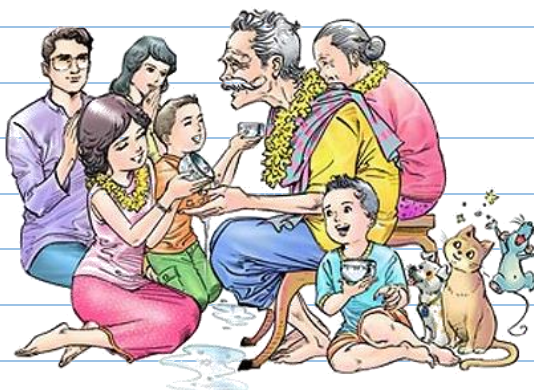

เฉลยแบบฝึกหัดกรอบที่ 10

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเติมคำตอบลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

1. ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวนประชากรมากที่สุด
2. ประชากรส่วนใหญ่ตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณ พื้นที่ราบ เนื่องจากมีความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่
3. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงประชากรที่เกิดจากการวางแผนครอบครัวที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ครอบครัวมีขนาด เล็กลง และมีครอบครัวเดี่ยวนมากขึ้น
4. ปัจจุบันสังคมไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมีจำนวนมากขึ้น อัตราเกิด อัตราตายลดลงอย่างต่อเนื่อง มีการดูแลสุขภาพ และ ความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์ มากขึ้น
5. ลักษณะสังคมไทยโดยทั่วไปเป็นสังคม การเกษตร ซึ่งเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
6. พิธีไหว้ครู แสดงให้เห็นถึงลักษณะทางสังคมไทยในเรื่อง ความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ
7. คนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนา พุทธ
8. เมื่อนักเรียนเข้าไปในวัด จะเห็นได้ว่าการสร้างและตกแต่งโบสถ์ให้มีความสวยงาม และเป็นเอกลักษณ์ของไทย โบสถ์จัดเป็นศิลปกรรมประเภท สถาปัตยกรรม
9. ประเพณี สงกรานต์ ถือกันว่าเป็นปีใหม่ของไทย สมาชิกของแต่ละครอบครัวจะมาพบปะสังสรรค์กัน และมีการรดน้ำผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ
10. สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของไทย คือ ความเจริญทางด้านการศึกษาและเทคโนโลยี

กรอบที่ 11

ลักษณะเศรษฐกิจของประเทศไทย

ลักษณะทั่วไปทางเศรษฐกิจ

1. เกษตรกรรม

เป็นอาชีพหลักของคนไทยมานาน เดิมที่ใช้แรงงานคนเป็นส่วนใหญ่ แต่ปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลง โดยนำเครื่องจักรและเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้เพื่อเพิ่มผลผลิต มีการแปรรูปผลผลิตส่งเป็นสินค้าภายในประเทศและส่งออกต่างประเทศ

- การเพาะปลูก พืชเศรษฐกิจที่ปลูกมาก เช่น ข้าว ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ถั่วเขียว มันสำปะหลัง อ้อย ปาล์มน้ำมัน ถั่วเหลือง ทานตะวัน ปอแก้ว ฝ้าย ยางพารา กาแฟ สับปะรด

- การประมง การทำประมงตามแหล่งน้ำที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ ประมงน้ำจืด ประมงน้ำเค็ม ประมงน้ำกร่อย การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์น้ำในบ่อ กระชัง และฟาร์ม มีทั้งการเลี้ยงในน้ำจืด เช่น ปลานิล ปลาสวาย ปลาดุก และการเลี้ยงในน้ำเค็มและน้ำกร่อย เช่น กุ้งกุลาดำ กุ้งขาว หอยนางรม หอยแมลงภู่ หอยมุก นิยมเลี้ยงบริเวณจังหวัดชายฝั่งทะเล

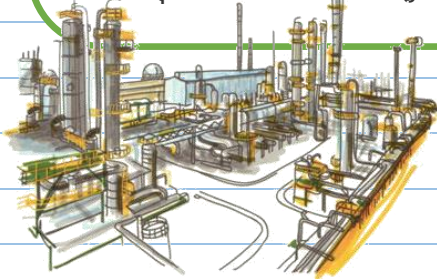
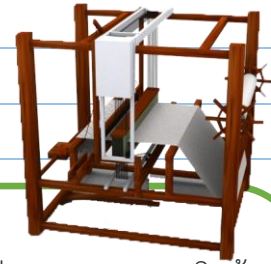
- การเลี้ยงสัตว์ มีการเลี้ยงสัตว์แบบพื้นบ้าน เพื่อใช้เป็นแรงงาน อาหาร และค้าขาย ปัจจุบันมีการทำเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ มีการส่งออกสัตว์ และผลิตภัณฑ์แปรรูปผลผลิตไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เช่น ข้าว ไข่ ไก่ เนื้อหมู เนื้อวัว กระบือ สุกร แพะ แกะ ไก่ เป็ด ภาชนะดินเผาเนื้อเคลือบและภาชนะดินเผาเคลือบสีที่สำคัญของไทย เนื่องจากมีทุ่งหญ้าที่กว้างขวางและใกล้กับตลาดการค้าใหญ่ คือ กรุงเทพมหานคร

- การทำป่าไม้ ในอดีตมีการขอสัมปทานตัดไม้ที่ขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่ปัจจุบันเป็นการปลูกสร้างสวนป่า โดยการปลูกต้นไม้ที่เติบโตเร็วขึ้นมาทดแทน แล้วจึงตัดไม้มาใช้ประโยชน์ในภายหลัง แหล่งการทำป่าไม้ที่สำคัญของประเทศไทยจะอยู่ในบริเวณภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และลำปาง และภาคตะวันตก ได้แก่ จังหวัดตากและกาญจนบุรี

2. อุตสาหกรรม

- อุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น จักสาน เซรามิก ถ้วยชามต่างๆ อาหาร และสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- อุตสาหกรรมขนาดย่อม เช่น อุตสาหกรรมน้ำแข็งก้อน อุตสาหกรรมโรงกลึง อุตสาหกรรมโรงทำน้ำปลา อุตสาหกรรมโรงงานเส้นก๋วยเตี๋ยว
- อุตสาหกรรมขนาดกลาง เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ อุตสาหกรรมผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้า อุตสาหกรรมยารักษาโรค
- อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เช่น อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ อุตสาหกรรมการผลิตไฟฟ้า

3. พาณิชยกรรม

- พาณิชยกรรมในประเทศ เป็นการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ที่มีอยู่ตามท้องถิ่นต่างๆ ภายในประเทศ
- พาณิชยกรรมระหว่างประเทศ เป็นการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ระหว่างประเทศ สินค้าออกที่สำคัญ เช่น ข้าว มันสำปะหลัง ข้าวโพด ยางพารา สิ่งทอ ผลิตภัณฑ์ไฟฟ้า เครื่องหนัง อัญมณี ส่วนสินค้านำเข้า เช่น เครื่องจักร เครื่องยนต์ น้ำมันเชื้อเพลิง ประเทศคู่ค้าของไทย ได้แก่ ญี่ปุ่น กลุ่มอาเซียน สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป

4. การบริการ

- การคมนาคมขนส่ง

(1) การขนส่งทางถนน มีทางหลวงสายเอเชีย เป็นทางหลวงที่ติดต่อภายในประเทศ และเชื่อมกับประเทศข้างเคียง และถนนสายหลักสำคัญที่เชื่อมระหว่างกรุงเทพมหานครกับภาคต่างๆ ดังนี้

ชื่อถนน	รายละเอียด	ระยะทาง (กิโลเมตร)
ทางหลวงหมายเลข 1 (พหลโยธิน)	เชื่อมโยงภาคเหนือ	1,037
ทางหลวงหมายเลข 2 (มิตรภาพ)	เชื่อมโยงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	511
ทางหลวงหมายเลข 3 (สุขุมวิท)	เชื่อมโยงภาคตะวันออกและภาคกลาง	1,037
ทางหลวงหมายเลข 4 (เพชรเกษม)	เชื่อมโยงภาคใต้ เป็นสายที่ยาวที่สุด	1,407

(2) การขนส่งทางรถไฟ มีจุดศูนย์กลางที่สถานีหัวลำโพงหรือสถานีกรุงเทพมหานคร สำหรับในกรุงเทพมหานครมีการบริการรถไฟฟ้า 2 รูปแบบ คือ รถไฟฟ้า บีทีเอส (รถไฟฟ้าลอยฟ้า) และรถไฟฟ้าเอ็มอาร์ที (รถไฟฟ้าใต้ดิน)

(3) การขนส่งทางน้ำ มีท่าเรือที่สำคัญ เช่น ท่าเรือกรุงเทพ (คลองเตย) ท่าเรือแหลมฉบัง (จังหวัดชลบุรี) ท่าเรือมาบตาพุด (จังหวัดระยอง) ท่าเรือน้ำลึกภูเก็ต ท่าเรือน้ำลึกสงขลา

(4) การขนส่งทางอากาศ ปัจจุบันมีความสำคัญมาก เพราะมีความสะดวก ปลอดภัย และรวดเร็ว สนามบินนานาชาติที่สำคัญ เช่น ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ท่าอากาศยานดอนเมือง ท่าอากาศยานเชียงใหม่ ท่าอากาศยานเชียงราย ท่าอากาศยานภูเก็ต ท่าอากาศยานหาดใหญ่ ฯลฯ

- การสื่อสารและโทรคมนาคม เช่น การติดต่อทางโทรศัพท์ ทางไปรษณีย์ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

- การท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมบริการที่ทำรายได้ และสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจาก มีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลาย ทั้งทางธรรมชาติ ทาง ประวัติศาสตร์ และทางวัฒนธรรม ทั่วทุกภาคของประเทศไทย

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของไทย

ปัจจุบันมีความพยายามที่จะปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตของประเทศให้พึ่งพิงภาคเกษตรกรรมน้อยลง เพิ่มการพึ่งพิงสินค้าอุตสาหกรรม การบริการ การท่องเที่ยวให้มากขึ้น เน้นการส่งออกที่เป็นสินค้าแปรรูปมากกว่าสินค้าประเภทวัตถุดิบ นอกจากนี้ยังมีร้านค้าแบบใหม่

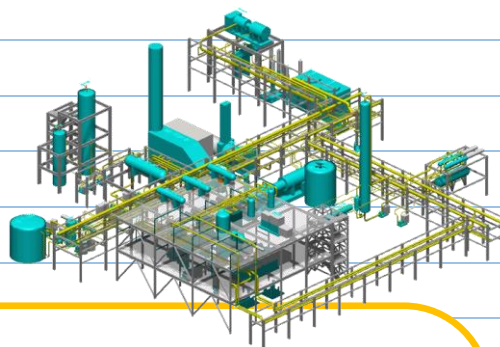
เช่น ร้านสะดวกซื้อบริการตลอด 24 ชั่วโมง มีบทบาทมากขึ้น คนนิยมไปซื้อสินค้าจากห้างสรรพสินค้าแทนร้านขายของชำ และสินค้าคุณภาพมากขึ้น

ทำเลที่ตั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมของไทย

จากความสะดวกรวดเร็วของเส้นทางคมนาคมทางบก และทางอากาศ รวมทั้งเทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสาร ทำให้หลายจังหวัดในประเทศไทย มีบทบาทเป็นศูนย์กลางในด้านต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว การพาณิชย์ อุตสาหกรรม การศึกษา เช่น ภาคเหนือ มีจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจังหวัดนครราชสีมา อุบลราชธานี อุดรธานี ขอนแก่น ภาคกลาง มีจังหวัดนครสวรรค์ สมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร ภาคตะวันตก มีจังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี ภาคตะวันออก มีจังหวัดชลบุรี ระยอง ภาคใต้ มีจังหวัดสงขลา นครศรีธรรมราช ภูเก็ต เป็นต้น

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลื่อนไหลทางความคิด เทคโนโลยี สินค้า และประชากรของไทย

ปัจจัยทางกายภาพ

บริเวณพื้นที่ที่มีลักษณะภูมิประเทศที่เหมาะสมต่อการพัฒนามีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ และมีการคมนาคมสะดวก มักเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ และเป็นศูนย์กลางในการรับความคิด เทคโนโลยี สินค้า และประชากรจากแหล่งอื่นๆ และจะกระจายไปยังพื้นที่อื่นๆ เช่น บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำต่างๆ เช่น ที่ราบลุ่มแม่น้ำมูล ที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นพื้นที่ที่มีการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ จึงมีการกระจายสินค้าเกษตร ไปยังบริเวณอื่นๆ โดยเฉพาะบริเวณตัวเมือง ส่วนบริเวณที่มีแหล่งวัตถุดิบที่เอื้อต่อการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม ก็จะมีการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อผลิตสินค้าต่างๆ จึงดึงดูดเทคโนโลยีและประชากรเข้ามาในพื้นที่ หรือบริเวณที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวก็จะดึงดูดคนให้เข้ามาประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว

ปัจจัยทางสังคม

ระดับการศึกษามีผลอย่างมากต่อการเลื่อนไหลทางความคิดเทคโนโลยี สินค้า และประชากร โดยประชากรที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีการรับเอาความคิด เทคโนโลยี และสินค้าใหม่ๆ ได้ง่าย เพราะการศึกษาทำให้คนมีความรู้ ความเข้าใจ มีความคิดที่เป็นสากลมากขึ้น เป็นแรงงานที่มีคุณภาพ จึงมีโอกาสที่จะย้ายไปทำงานในเมืองที่เจริญกว่า นอกจากนี้ เทคโนโลยีทางด้านการสื่อสารที่ทันสมัย ทำให้คนไทยสามารถรับความคิดและเทคโนโลยีจากทั่วโลก ส่งผลให้ได้รับอิทธิพลจากต่างชาติได้ง่ายขึ้น เช่น การแต่งกาย อาหาร รูปแบบสิ่งก่อสร้าง การซื้อขายสินค้าทำได้รวดเร็ว

กรอบที่ 12

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง

ให้นักเรียนตอบคำถาม โดยเติมคำตอบลงใน

ให้ถูกต้อง

1. อาชีพใดที่คนไทยส่วนใหญ่ทำกันมากที่สุด

	ก			ร		ร		
--	---	--	--	---	--	---	--	--

2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ของไทยที่เป็นแหล่งเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญ

ภ		ค		ล		
---	--	---	--	---	--	--

3. อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ เป็นอุตสาหกรรมประเภทใด

ข				ใ		
---	--	--	--	---	--	--

4. การส่งเสริมอุตสาหกรรมประเภทใด ช่วยกระจายรายได้ให้แก่คนในชนบทมากที่สุด

	ร			ร		
--	---	--	--	---	--	--

5. ประเทศไทยมีประเทศคู่ค้า ได้แก่ ญี่ปุ่น กลุ่มอาเซียน สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป จัดเป็นพาณิชยกรรมแบบใด

ร			ว			ป				ท	
---	--	--	---	--	--	---	--	--	--	---	--

6. ทางหลวงแผ่นดินสายที่ยาวที่สุดในประเทศคือสายใด

	พ		ร		ก	
--	---	--	---	--	---	--

7. ท่าอากาศยานใด เป็นท่าอากาศยานนานาชาติที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของไทย

	ว			ณ		
--	---	--	--	---	--	--

8. ปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตของประเทศที่เน้นการส่งออกสินค้าประเภทใด

		ค		แ				ป
--	--	---	--	---	--	--	--	---

9. อุตสาหกรรมบริการที่ทำรายได้และสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทยคืออะไร

ก		ร		อ		เ		ย	
---	--	---	--	---	--	---	--	---	--

10. ปัจจัยทางสังคมใด ที่มีผลอย่างมากต่อการเลื่อนไหลทางความคิด เทคโนโลยี สินค้า และประชากร

		ด		ก			ค		ช	
--	--	---	--	---	--	--	---	--	---	--

เฉลยแบบฝึกหัดกรอบที่ 12

คำชี้แจง

ให้นักเรียนตอบคำถาม โดยเติมคำตอบลงใน

ให้ถูกต้อง

1. อาชีพใดที่คนไทยส่วนใหญ่ทำกันมากที่สุด

เ ก ช ต ร ก ร ร ม

2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใดของไทยที่เป็นแหล่งเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญ

ภ า ค ก ล า ง

3. อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ เป็นอุตสาหกรรมประเภทใด

ข น า ด ไ ห ญ่

4. การส่งเสริมอุตสาหกรรมประเภทใด ช่วยกระจายรายได้ให้แก่คนในชนบทมากที่สุด

ค ร้ ว เ รี อ น

5. ประเทศไทยมีประเทศคู่ค้า ได้แก่ ญี่ปุ่น กลุ่มอาเซียน สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป จัดเป็นพหุขบวนการแบบใด

ร ะ ห ว้ า ง ป ร ะ เ ท ศ

6. ทางหลวงแผ่นดินสายที่ยาวที่สุดในประเทศคือสายใด

เ พ ช ร เ ก ช ม

7. ท่าอากาศยานใด เป็นท่าอากาศยานนานาชาติที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของไทย

สุ ว ร ร ณ ภู มิ

8. ปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตของประเทศที่เน้นการส่งออกสินค้าประเภทใด

ลื น ค้ า แ ป ร รุ ป

9. อุตสาหกรรมบริการที่ทำรายได้และสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทยคืออะไร

ก า ร ทู อ ง เ ที่ ย ว

10. ปัจจัยทางสังคมใด ที่มีผลอย่างมากต่อการเลื่อนไหลทางความคิด เทคโนโลยี สินค้า และประชากร

ร ะ ดั บ ก า ร คี ก ช า

แบบทดสอบหลังเรียน

เรื่อง ลักษณะทั่วไปของประเทศไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

- เทือกเขาคุไดที่กั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับพม่า

ก. พนมดงรัก - บรรทัด	ข. ผีปันน้ำ - ชุนตาล
ค. เพชรบูรณ์ - ดงพญาเย็น	ง. ตะนาวศรี - ถนนธงชัย
- ลักษณะภูมิประเทศของภาคใด เป็นเทือกเขาสูงและมีที่ราบหุบเขาสลับอยู่ทั่วไป

ก. ภาคเหนือ	ข. ภาคกลาง
ค. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ง. ภาคใต้
- ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคใดของทวีปเอเชีย

ก. ภูมิภาคเอเชียใต้	ข. ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
ค. ภูมิภาคเอเชียตะวันออก	ง. ภูมิภาคเอเชียตะวันตกเฉียงใต้
- สะพานมิตรภาพไทย - ลาว ข้ามแม่น้ำโขงไปยังนครเวียงจันทน์ ด้านฝั่งไทยที่จังหวัดใด

ก. นครพนม	ข. อานาจเจริญ
ค. หนองคาย	ง. อุบลราชธานี
- ป่าชายเลน ช่วยรักษาความสมดุลของระบบนิเวศอย่างไร

ก. ทำให้มีหาดโคลนเลน	ข. ทำให้มีแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ
ค. ใช้ไม้ทำถ่าน	ง. ใช้พื้นที่ทำนาเลี้ยงกุ้งกุลาดำ

6. ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ นำความหนาวเย็นและแห้งแล้งมาสู่ภูมิภาคต่างๆ ของไทย ยกเว้นภาคใดที่มีฝนตก

ก. ภาคเหนือ

ข. ภาคตะวันตก

ค. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ง. ภาคใต้

7. เพราะเหตุใดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จึงทำรายได้ให้ประเทศไทยปีละมากๆ

ก. ความอุดมสมบูรณ์ในแหล่งท่องเที่ยว

ข. นักท่องเที่ยวชาติตะวันตกมีกำลังซื้อสูง

ค. การโฆษณาประชาสัมพันธ์ของทางราชการ

ง. นิสัยคนไทยเป็นมิตรต่อคนต่างชาติ

8. ข้อใดเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของไทย

ก. การยึดมั่นในพระพุทธศาสนา

ข. ความเจริญทางการสื่อสารและเทคโนโลยี

ค. คนไทยเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย

ง. ความสามัคคีและรักใคร่ปรองดองของคนไทย

9. คนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาใด

ก. ศาสนาอิสลาม

ข. ศาสนาคริสต์

ค. ศาสนาพุทธ นิกายมหายาน

ง. ศาสนาพุทธ นิกายเถรวาท

10. ประเทศไทยมีสินค้าส่งออกที่สำคัญคือข้อใด

ก. ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์

ข. ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรถยนต์

ค. ผลผลิตการเกษตรและแปรรูปการเกษตร

ง. น้ำมันเชื้อเพลิง

ไปทรว ดำทว

กันเลข คับ

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

1. ง	2. ก	3. ค	4. ค	5. ข
6. ง	7. ก	8. ข	9. ง	10. ค

ดีใจจัง ได้คะแนนเต็ม
เลขเล่นที่ ๑

บรรณานุกรม

กรมพล ท่องธรรมชาติ และคณะ. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ม. 1. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์ , ม.ป.ป.

กรมการปกครอง. กระทรวงมหาดไทย. "ประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง เรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร แยกเป็นกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่างๆ ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557." [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://stat.bora.dopa.go.th/stat/y_stat57.html 2558. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2558.

ธวัช ทนโตภาส และคณะ. คู่มือการสอน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ม. 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช , ม.ป.ป.

นครรัฐ โชติพรม และคณะ. หนังสือแบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ ม. 1. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์ , ม.ป.ป.

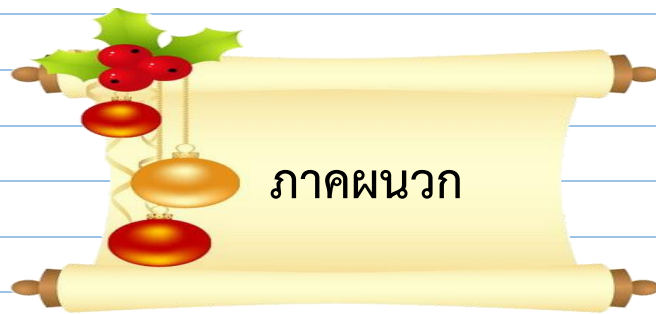
พรสวรรค์ เพชรแดง และคณะ. หนังสือชุดเสริมประสบการณ์วิชาสังคมศึกษา ม. 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์ , 2535.

ระวีวรรณ ตั้งตรงขันธ์ และนราธิป แก้วทอง. คู่มือครูภูมิศาสตร์ ม. 1. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์ , ม.ป.ป.

วีรณัฐ สรารัตนกุล และคณะ. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ม. 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประสานมิตร , 2553.

สมมต สมบูรณ์ และคณะ. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช , ม.ป.ป.

สมสวย เห็นงาม และคณะ. สรุปหลัก สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ม. ต้น สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์. กรุงเทพฯ : ไฮเอ็ดพับลิชชิ่ง , ม.ป.ป.

ตารางบันทึกคะแนน

การทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน

เล่มที่ 1 เรื่อง ลักษณะทั่วไปของประเทศไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เด็กชาย/เด็กหญิง.....เลขที่.....
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/.....

แบบทดสอบ	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	หมายเหตุ
ก่อนเรียน	10		
หลังเรียน	10		
ผลการพัฒนา			

กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน

เล่มที่ 1 เรื่อง ลักษณะทั่วไปของประเทศไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย × ลงในกระดาษคำตอบข้อที่ถูกที่สุด

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

กระดาษคำตอบแบบทดสอบหลังเรียน

เล่มที่ 1 เรื่อง ลักษณะทั่วไปของประเทศไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย × ลงในกระดาษคำตอบข้อที่ถูกที่สุด

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

